

OŠ “VUK KARADŽIĆ”

NOVI PAZAR

PROGRAM
ZA ZAŠTITU DECE OD
NASILJA, ZLOSTAVLJANJA
I ZANEMARIVANJA U ŠKOLI

Novi Pazar, 2021. godine

Sadržaj:

1.	Značenje pojma nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje.....	3
2.	Oblici nasilja.....	3
3.	Podjela najčešćih oblika nasilja.....	4
4.	Zadaci škole i osnovni principi rada.....	6
5.	Ciljevi programa.....	6
6.	Zadaci.....	7
7.	Tim za zaštitu dece od nasilja.....	8
8.	Redosled postupanja i reagovanja u slučaju pojave nasilja.....	9
9.	Unutrašnja zaštitna mreža.....	14
10.	Pojačan vaspitni rad.....	15
11.	Evidencija i dokumentacija.....	20
12.	Obrasci za pojačan vaspitni rad.....	21
13.	Društveno-korisni, odnosno humanitarni rad u OV ustanovama.....	32

Na osnovu međunarodnog dokumenta Konvencije prava deteta i dokumenata koje je usvojila Vlada Republike Srbije (Nacionalni plan akcije za decu i Opšti protokol za zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja), Posebnog protokola za zaštitu dece i učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u obrazovno - vaspitnim ustanovama, Priručnika za primenu posebnog protokola za zaštitu dece i učenika, na osnovu Pravilnika o protokolu postupanja u ustanovi u odgovoru na nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje ("Sl. glasnik RS", br. _____), člana 103. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009), OŠ "Vuk Karadžić" (u daljem tekst Škola) na sednici Tima za zaštitu učenika od nasilja održanoj _____. godine donosi:

PROGRAM ZA ZAŠTITU UČENIKA OD NASILJA, ZLOSTAVLJANJA I ZANEMARIVANJA U ŠKOLI

u daljem tekstu Program koji precizira uloge i odgovornosti svih subjekata uključenih u život i rad Škole. Programom zaštite učenika su definisane preventivne aktivnosti, kao i koraci i procedure u postupanju u zaštiti učenika od nasilja. Određena je podela odgovornosti i uloge tokom protokola postupanja. Takođe je definisano šta se smatra nasiljem, kao i koje sve vrste i oblike obuhvata.

I ZNAČENJE POJMA NASILJE, ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE

Nasilje je svaki oblik jedanput učinjenog ili ponovljenog verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posledicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva dece / učenika.

Zlostavljanje ili zloupotreba deteta obuhvata sve vrste fizičkog i / ili emocionalnog zlostavljanja, seksualnu zloupotrebu, zanemarivanje ili nemaran postupak, kao i komercijalnu ili drugu eksploataciju, što dovodi do stvarnog ili potencijalnog narušavanja detetovog zdravlja, njegovog razvoja ili dostojanstva u okviru odnosa koji uključuje odgovornost, poverenje ili moć.

U daljem tekstu pod nasiljem se podrazumeva i zlostavljanje i zanemarivanje.

II OBLICI NASILJA

Nasilje može imati sledeće oblike:

- Fizičko
- Emocionalno / psihičko
- Socijalno

- Seksualno nasilje i zloupotreba dece
- Nasilje zloupotrebom informacionih tehnologija

III PODELA NAJČEŠĆIH OBLIKA NASILJA

U tabeli su prikazani nivoi i različiti oblici nasilja. U zavisnosti od intenziteta, učestalosti i posledica koje ostavlja nasilje, pojedini oblici nasilja se pojavljuju na više različitih nivoa.

1. PRVI NIVO

Ove oblike nasilja rešava samostalno nastavnik / odeljenski starešina u okviru savetodavno - vaspitnog rada sa decom - pojedincima, grupom ili odeljenjem.

Fizičko nasilje	Emocionalno / psihičko nasilje	Socijalno nasilje	Seksualno nasilje i zloupotreba dece	Nasilje zloupotrebom informacionih tehnologija
udaranje čvruga, guranje, štipanje, grebanje, gađanje, čupanje, ujedanje, saplitanje, šutiranje, prljanje, uništavanje stvari,...	ismejavanje, omalovažavanje, ogovaranje, vređanje, ruganje, nazivanje pogrđnim imenima, psovanje, etiketiranje, imitiranje, "prozivanje"	dobacivanje, podsmevanje, ignorisanje, isključivanje iz grupe ili favorizovanje na osnovu socijalnog statusa, verske pripadnosti, nasilno disciplinovanje, širenje glasina	dobacivanje, psovanje, lascivni komentari, širenje priča, etiketiranje, seksualno dodirivanje, gestikulacija	Uznemiravajuće "zivkanje", slanje uznemiravajućih poruka SMS – om, MMS – om, putem veb sajta

2. DRUGI NIVO

U rešavanje ovih oblika nasilja nastavnik / odeljenski starešina uključuje Tim za zaštitu od nasilja.

Fizičko nasilje	Emocionalno / psihičko nasilje	Socijalno nasilje	Seksualno nasilje i zlostreba dece	Nasilje zlostrebnom informacionih tehnologija
šamaranje, udaranje, gaženje, cepanje odelja, "šutke", zatvaranje, pljuvanje, otimanje i uništavanje imovine, izmicanje stolice, čupanje za uši i kosu,...	Ucenjivanje, pretnje, nepravedno kažnjavanje, zabrana komuniciranja, isključivanje, odbacivanje, manipulisanje,...	spletkarenje, ignorisanje, neuključivanje, neprihvatanje, manipulisanje, eksploatacija, nacionalizam,...	seksualno dodirivanje, pokazivanje pornografskog materijala, pokazivanje intimnih delova tela, svlačenje, ...	oglas, klipovi, blogovi, zlostreba foruma četovanja, snimanje kamerom pojedinca protiv njihove volje, snimanje kamerom nasilnih scena, distribuiranje snimaka i slika

3. TREĆI NIVO

Ako učenici trpe ili čine neki od sledećih oblika nasilja obavezno je uključivanje drugih institucija, tj. aktiviranje spoljašnje zaštitne mreže.

Fizičko nasilje	Emocionalno / psihičko nasilje	Socijalno nasilje	Seksualno nasilje i zlostreba dece	Nasilje zlostrebnom informacionih tehnologija
tuča, davljenje, bacanje, uzrokovanje opekotina, uskraćivanje sna i hrane, izlaganje niskim temperaturama, napad oružjem,...	zastrašivanje, ucenjivanje, reketiranje, ograničavanje kretanja, navođenje na korišćenje psihoaktivnih supstanci, uključivanje u sekte, zanemarivanje,...	pretnje, izolacija, odbacivanje, teror grupe nad pojedincem / grupom, diskriminacija, organizovanje zatvorenih grupa (klanova), nacionalizam,...	zavođenje od strane odraslih, podvođenje, zlostreba položaja, navođenje, iznuđivanje i prinuda na seksualni čin, silovanje, incest,...	snimanje nasilnih scena, distribuiranje snimaka i slika, dečja pornografija

IV ZADACI ŠKOLE I OSNOVNI PRINCIPI RADA

U školi ćemo kreirati klimu u kojoj se:

- uči, razvija, neguje i podstiče kultura ponašanja i uvažavanja ličnosti;
- ne toleriše nasilje;
- ne ćuti u vezi sa nasiljem;
- razvija odgovornost;
- reaguje na saznanja o nasilju.

Interes deteta / učenika je primaran u odnosu na interes svih odraslih koji rade u školi ili učestvuju u radu škole.

U radu sa učenicima je neophodno obezbediti poverljivosti podataka i zaštitu prava na privatnost deteta i učenika.

Omogućićemo deci / učenicima da učestvuju u svim fazama procesa zaštite kroz blagovremena i kontinuirana obaveštenja na način koji odgovara njihovom uzrastu i razumevanju situacije i kroz mogućnost da izraze svoje mišljenje.

Protokol se odnosi na sve učenike u školi bez obzira na pol, uzrast, porodični status, etničko poreklo, i bilo koje druge socijalne i individualne karakteristike (boju kože, jezik, veroispovest, nacionalnost, sposobnosti i specifičnosti deteta).

V CILJEVI PROGRAMA

Opšti cilj je unapređenje kvaliteta života učenika primenom:

- mera prevencije za stvaranje bezbedne sredine za život i rad učenika;
- mera intervencije u situacijama kada se javlja nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje u školi.

Specifični ciljevi:

- sprovođenje i negovanje klime prihvatanja, tolerancije i uvažavanja;

- uključivanje svih interesnih grupa (učenici, nastavnici, stručni saradnici, administrativno i pomoćno osoblje, direktor, roditelji, staratelji, lokalna zajednica) u donošenje i razvijanje programa prevencije;
- podizanje nivoa svesti svih uključenih u život i rad ustanove za prepoznavanje nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- definisanje procedura i postupaka za zaštitu od nasilja i reagovanja u situacijama nasilja;
- informisanje svih uključenih u život i rad ustanove o procedurama i postupcima za zaštitu od nasilja i reagovanje u situacijama nasilja.

VI ZADACI

Zadaci u oblasti **prevencije**:

- upoznavanje sa pravnom regulativom - Opštim i Posebnim protokolom;
- izrada Programa za zaštitu dece / učenika od nasilja;
- definisanje uloga i odgovornosti u primeni procedura i postupaka;
- razvijanje i poštovanje bogatstva različitosti i kulture ponašanja u okviru vaspitno - obrazovnih aktivnosti;
- organizovanje obuka za nenasilnu komunikaciju i konstruktivno rešavanje konflikata;
- organizovanje razgovora, tribina, predstava, izložbi o bezbednosti i zaštiti dece / učenika od nasilja;
- definisanje pravila ponašanja i posledica kršenja pravila;
- razvijanje veština efikasnog reagovanja u situacijama nasilja;
- umrežavanje svih ključnih nosilaca prevencije nasilja (Savet roditelja, Školski odbor, Učenički parlament, Nastavničko veće).

Zadaci u oblasti **intervencije**:

- usklađena i dosledna primena utvrđenih postupaka i procedura u situacijama nasilja;
- saradnja sa relevantnim službama;
- kontinuirano evidentiranje slučajeva nasilja;
- praćenje i vrednovanje vrsta i učestalosti nasilja putem istraživanja, zapažanja i provere;
- podrška deci koja trpe nasilje;
- rad sa decom koja vrše nasilje;
- osnaživanje dece koja su posmatrači nasilja za konstruktivno reagovanje;
- savetodavni rad sa roditeljima.

VII TIM ZA ZAŠTITU DECE OD NASILJA

Članovi Tima su:

1. Ifeta Totić, nastavnik veronauke, rukovodilac tima
2. Rafeta Emrović, direktor
3. Sabina Lukić, pedagog
4. Mirzeta Zukorlić, psiholog
5. Senad Kašović, školski policajac
6. Senad Trtovac, član SRŠ
7. Indira Brunčević, nastavnik predmetne nastave (engleski jezik)
8. Fuada Bećirović, nastavnik razredne nastave
9. Edin Salihović, nastavnik predmetne nastave (fizičko i zdravstveno vaspitanje)
10. Sumera Halilović, nastavnik predmetne nastave (matematika)
11. Amela Paučinac, nastavnik predmetne nastave (srpski/bosanski jezik)
12. Irma Škrijelj, nastavnik razredne nastave
13. Amina Jerebićanin, nastavnik predmetne nastave (biologija)
14. Amel Halilović, nastavnik predmetne nastave (nemački jezik)

Zadaci članova Tima su da:

- učestvuju u obuci za zaštitu dece i učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- informišu i pruže osnovnu obuku za sve zaposlene u školi o prevenciji, prepoznavanju i reagovanju na nasilje;
- koordiniraju izradu i realizaciju Programa zaštite učenika (preventivne aktivnosti);
- organizuju upoznavanje roditelja i učenika sa Programom o zaštiti učenika;

- organizuju konsultacije u ustanovi i procenjuju nivo rizika za bezbednost učenika;
- prate i procenjuju efekte preduzetih mera;
- sarađuju sa relevantnim ustanovama;
- organizuju evidentiranje pojava nasilja;
- prikupljaju dokumentaciju;
- izveštavaju stručna tela i organe upravljanja.

VIII REDOSLED POSTUPANJA I REAGOVANJA U SLUČAJU POJAVE NASILJA

SVAKA OSOBA KOJA IMA SAZNANJE O NASILJU, ZLOSTAVLJANJU I ZANEMARIVANJU OBAVEZNA JE DA REAGUJE

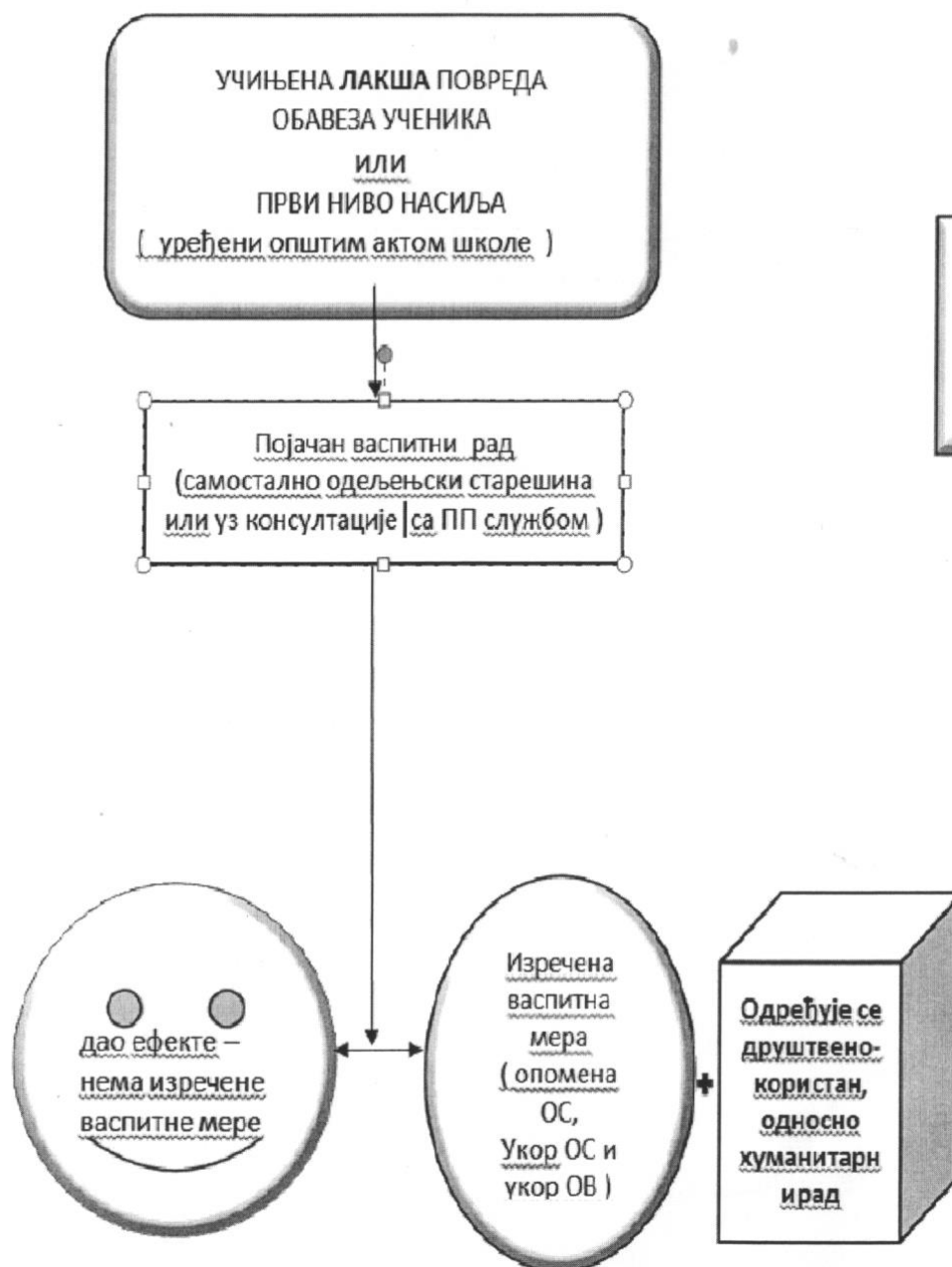
U slučaju saznanja da je došlo do nasilja, a nakon zaustavljanja nasilja i smirivanja učesnika u nasilnoj situaciji, redosled postupanja u Osnovnoj školi „Vuk Karadžić“ je sledeći:

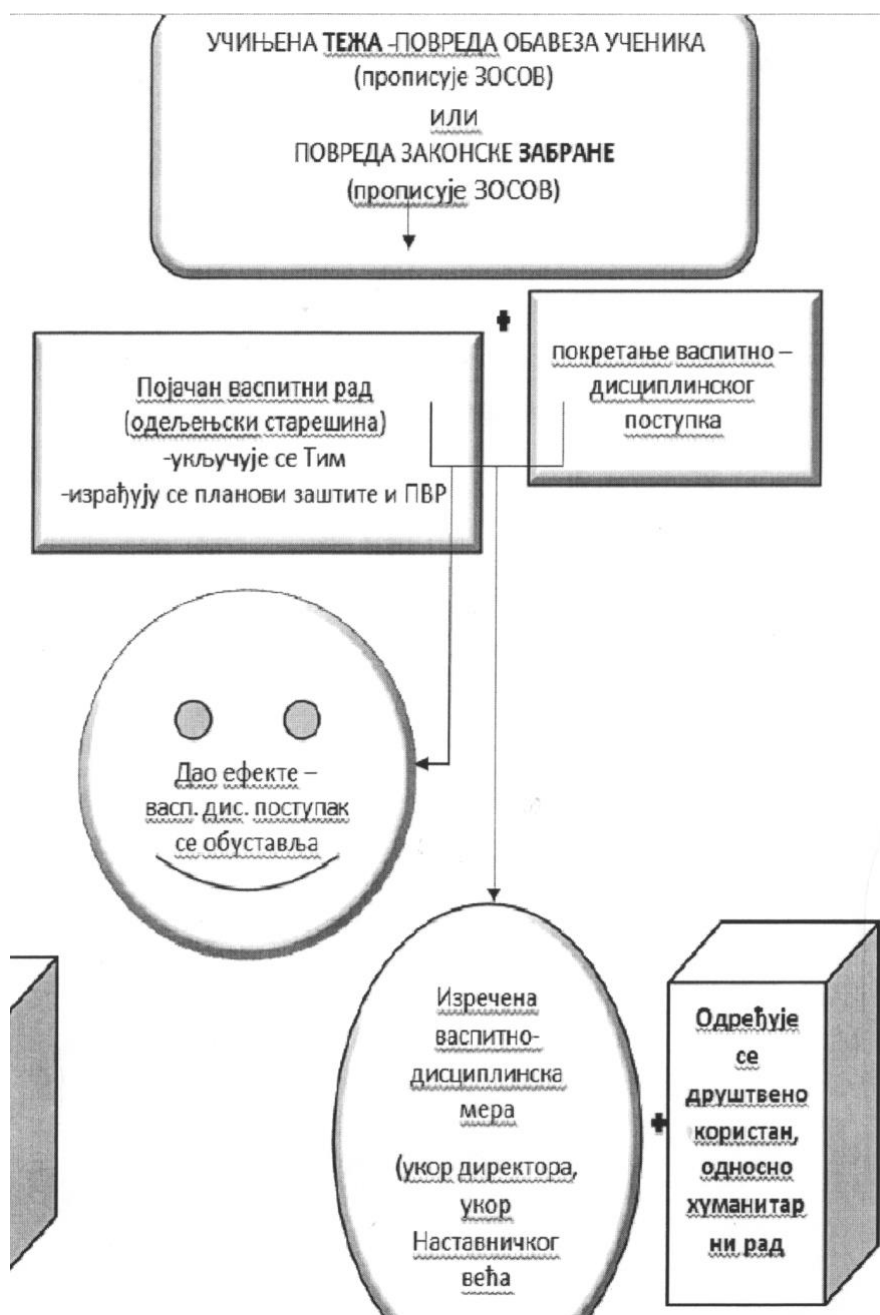
1. Prikupljanje informacija od učesnika i svedoka nasilne situacije:
 - razgovor odeljenskog starešine sa učenikom
 - razgovor pedagoga sa učenikom
2. Evidentiranje nasilne situacije (knjiga dežurstva i evidencioni list)
3. Konsultacije u ustanovi u cilju utvrđivanja nivoa nasilja i daljim koracima
 - razgovor odeljenskog starešine i pedagoga
 - obaveštavanje Tima za zaštitu učenika od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja
4. Informisanje roditelja
 - razgovor odeljenskog starešine, odnosno, pedagoga sa roditeljima
5. *Informisanje nadležnih službi po potrebi (MUP, centar za socijalni rad)*
6. Dogovor o zaštitnim merama učenika (odeljenski starešina, pedagog, roditelj)
7. Pokretanje pojačanog vaspitnog rada
 - upućivanje pismenog zahteva direktoru škole za pokretanje pojačanog vaspitnog rada;

- donošenje rešenja od strane direktora škole o pokretanju pojačanog vaspitnog rada;
- obaveštavanje roditelja da je doneta odluka o pokretanju pojačanog vaspitnog rada i upućivanje poziva u cilju izrade plana pojačanog vaspitnog rada (odeljenski starešina);
- izrada plana pojačanog vaspitnog rada.

8. Praćenje efekata preduzetih mera

* СВЕ СЕ СПРОВОДИ УЗ ИНФОРМИСАЊЕ И УКЉУЧИВАЊЕ РОДИТЕЉА

VASBITNE I VASBITNO-DISCIPLINSKE MERE

POVREDE OBAVEZA I ZABRANA

OCENA IZ VLADANJE SE IZRIČE NA KRAJU POLUGODIŠTA I NASTAVNE GODINE

Ni jedna ocena iz vladanja se ne može izreći bez pojačanog vaspitnog rada !!!

Lakše povrede Vaspitne mere: - ukor OS - ukor OV	Teže povrede Vaspitno disciplinske mere: - ukor direktora - ukor NV
--	---

Povreda zabrane čl. 44. i 45. = Prestanak svojstva učenika.

Lakše povrede obaveza učenika su:

- 1) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada do 25 časova u toku školske godine;
- 2) ometanje rada u odeljenju;
- 3) nedolično ponašanje prema drugim učenicima, nastavnicima, stručnim saradnicima i drugim zaposlenima u Školi;
- 4) izazivanje nereda u prostorijama Škole i školskom dvorištu;
- 5) nepoštovanje odluka nadležnih organa Škole;
- 6) neobaveštavanje roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika učenika o rezultatima učenja i vladanja i neprenošenje poruka odeljenskog starešine, drugih nastavnika i stručnih saradnika;
- 7) oštećenje školske zgrade, prostorija, inventara, instalacija i pribora zaposlenih u Školi;
- 8) oštećenje ili uništenje ličnih stvari i pribora drugih učenika, nastavnika i drugih zaposlenih u Školi;
- 9) neopravdano zakašnjavanje na redovnu nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada;
- 10) narušavanje estetskog izgleda Škole i školskog dvorišta;
- 11) odbijanje učešća na školskim manifestacijama i drugim oblicima obrazovno-vaspitnog rada u školi i van nje;
- 12) dolazanje u školu i druga mesta u kojima škola sprovodi obrazovno-vaspitni proces neprikladno odeven za namenske aktivnosti;
- 13) nebriga o ličnoj higijeni i urednosti, higijeni školskih i drugih prostorija u kojima se vrši obrazovno-vaspitna delatnost;
- 14) ako posle zvona za početak nastave ne nalazi se na svom radnom mestu, spreman za njen početak tj. ukoliko zakasni na čas ili ranije napušta čas druge aktivnosti u školi;
- 15) ulazak u zbornicu i druge prostorije bez poziva i odobrenja;
- 16) ako u svojstvu dežurnog nastavnika ne obaveštava nastavnike o odsustvu učenika;
- 17) ako u svojstvu dežurnog učenika ne čuva predmete, pribor i knjige i ne stara se o higijeni učionice, ne prijavljuje svako oštećenje školske i lične imovine i uočene nedostatke odeljenskom starešini ili dežurnom nastavniku;
- 18) ne vodi računa o svom ponašanju i kad nije u školi;
- 19) ne čuvanje od oštećenja i uništenja đачku knjižicu, svedočanstvo i druge javne isprave koje škola izdaje;
- 20) zloupotreba lekarskog uverenja;
- 21) zadržavanje u hodnicima škole za vreme časa;
- 22) ako u svojstvu dežurnog učenika dopusti ulaz licu bez identifikacije ili saglasnosti organa škole, a o tome ne obavesti dežurnog nastavnika;

23) samovoljno napuštanje dežurstva;

24) povreda drugih obaveza koje se ne smatraju težom povredom obaveza učenika.

Teže povrede obaveza učenika su:

1) uništenje, oštećenje, skrivanje, iznošenje, prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciji koju vodi Škola ili druga organizacija, odnosno organ;

2) prepravka ili dopisivanje podataka u javnoj ispravi koju izdaje Škola ili organ, odnosno ispravi koju izda druga organizacija;

3) uništenje ili krađa imovine Škole, privrednog društva, preduzetnika, učenika ili zaposlenog;

4) posedovanje, podstrekavanje, pomaganje, davanje drugom učeniku i upotreba alkohola, duvana, narkotičkih sredstava ili psihoaktivne supstance;

5) unošenje u Školu ili drugu organizaciju oružja pirotehničkog sredstva ili drugog predmeta koji može da ugrozi ili povredi drugo lice;

6) ponašanje učenika kojim ugrožava vlastitu bezbednost ili bezbednost drugih učenika, nastavnika i zaposlenih u Školi, u školskim i drugim aktivnostima koje se ostvaruju van škole, a koje škola organizuje i koje dovodi do njihovog fizičkog i psihičkog povređivanja;

7) upotreba mobilnog telefona, elektronskog uređaja i drugog sredstva u svrhe kojima se ugrožavaju prava drugih ili u svrhu prevare u postupku ocenjivanja;

8) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada više od 25 časova u toku školske godine, od čega više od 15 časova nakon pismenog obaveštenja roditelja, odnosno drugog zakonskog zastupnika od strane škole;

9) učestalo činjenje lakših povreda obaveza u toku školske godine, pod uslovom da su preduzete neophodne mere radi korekcije ponašanja učenika.

Za povrede iz stava 2. tač. 8) i 9) ovog člana je obavezna postupnost u izricanju mera.

IX UNUTRAŠNJA ZAŠTITNA MREŽA

Unutrašnju zaštitnu mrežu čine svi zaposleni i učenici škole.

Uloge i odgovornosti zaposlenih i učenika u školi:

DEŽURNI NASTAVNIK:

- Dežura u skladu sa rasporedom;
- Uočava i prijavljuje slučaj;
- Pokreće proces zaštite deteta – reaguje odmah u slučaju nasilnog ponašanja, koristeći neku od strategija;
- Obaveštava odeljenskog starešinu o slučaju;
- Evidentira slučaj u knjigu dežurstva;
- Sarađuje sa Timom za zaštitu dece od nasilja.

ODELJENSKI STAREŠINA:

- Uočava slučajeve nasilnog ponašanja i reaguje odmah;
- Učestvuje u procesu zaštite dece;
- Razgovara sa učesnicima nasilja;
- Informiše roditelje i sarađuje sa njima;
- Po potrebi, sarađuje sa Timom za zaštitu dece od nasilja;
- Prati efekte preduzetih mera;
- Evidentira slučaj i vodi dokumentaciju;
- Po potrebi, komunicira sa relevantnim ustanovama.

TIM:

- Uočava slučajeve nasilnog ponašanja;
- Pokreće proces zaštite deteta, reaguje odmah;
- Obaveštava odeljenskog starešinu i sarađuje sa njim;
- Po potrebi, razgovara sa roditeljima;
- Pruža pomoć i podršku deci / učenicima, nastavnicima;
- Razmatra slučaj (2. i 3. nivo) i osmišljava mere zaštite;
- Obavlja konsultacije, predlaže zaštitne mere, prati efekte preduzetih mera;
- Po potrebi, sarađuje sa drugim ustanovama;
- Evidentira slučaj.

POMOĆNO – TEHNIČKO OSOBLJE:

- Dežura po rasporedu;
- Prekida nasilje;
- Uočava i prijavljuje slučajeve nasilnog ponašanja.

UČENICI, DECA:

- Uočavaju slučajeve nasilnog ponašanja;
- Traže pomoć odraslih;
- Prijavljaju odeljenskom starešini;
- Za teže slučaje konsultuju članove školskog Tima;
- Učestvuju u merama zaštite.

X POJAČAN VASPITNI RAD

Pojačan vaspitni rad ostvaruje se sa učenicom nakon ukazivanja na njegovo neprimereno ponašanje. Pojačan vaspitni rad podrazumeva niz planiranih aktivnosti svih učesnika u obrazovno-vaspitnom procesu kojima rukovodi odeljenski starešina. Cilj pojačanog vaspitnog rada je da učenik pokaže pozitivne promene u svom ponašanju i prihvati odgovornost za svoje postupke.

Odeljenski starešina pravi plan pojačanog vaspitnog rada, kontinuirano prati, analizira, blagovremeno preduzima mere i vodi evidenciju na posebno izrađenim obrascima ili u svojoj pedagoškoj svesci. Nakon pojačanog vaspitnog rada ocena iz vladanja popravljja se na predlog odeljenskog starešine najkasnije na kraju prvog ili drugog polugodišta kada učenik pokazuje pozitivne promene u svom ponašanju i prihvata odgovornost za svoje postupke. Ukoliko pojačan vaspitni rad nije doneo pozitivne promene i nakon izrečene vaspitne, odnosno vaspitno-disciplinske mere smanjuje se ocena iz vladanja.

ODELJENSKI STAREŠINA :

- Razgovara sa učenicom o problemu i pravi dogovor o budućem ponašanju učenika.
- Razgovara sa odeljenskom zajednicom i po potrebi realizuje časove OS u vezi sa aktuelnim problemom
- Poziva roditelje i sa njima obavlja razgovor uz ili bez prisustva učenika (zavisno od lične procene). Sa roditeljima takođe pravi dogovor o budućim aktivnostima. Ukoliko se roditelji

ne odazivaju pozivima, potrebno je pozvati ih službenim pozivom. Ukoliko nisu motivisani za saradnju, zatražiti podršku psihologa/pedagoga.

- Izvesno vreme, a najmanje tri nedelje, odeljenski starešina prati ponašanje učenika i o tome obaveštava roditelje. Ako ne dođe do pozitivnih promena u učenikovom ponašanju ili ako se nastavi sa neopravdanim izostajanjem, ponovo razgovara sa roditeljima, procenjuje buduću situaciju i po potrebi uključuje psihologa/pedagoga u rad, prethodno obavestivši roditelje o daljem toku procedure.
- Psihologa/pedagoga izveštava o svemu što je preduzeo, sa kakvim posledicama i o sopstvenoj prognozi. Sa psihologom/pedagogom pravi dalji plan rada, dogovara se o pozivanju učenika i roditelja i sledećim koracima. I nakon uključivanja psihologa/pedagoga odeljenski starešina prati učenika i učestvuje u svim dogovorima i planovima.
- Sve o radu sa učenicima odeljenski starešina beleži u svojoj svesci odeljenja i popunjava obrasce sačinjene za tu svrhu.
- Ako rad sa učenikom i njegovim roditeljima ne da rezultat pozitivne promene ponašanja učenika, pokreće proceduru izricanja vaspitne ili vaspitno-disciplinske mere i smanjivanja ocene iz vladanja.
- Učeniku ukazuje na njegovo ponašanje. Obaveštava roditelja/staratelja.
- Prati, analizira i preduzima mere: razgovara sa učenikom, vršnjacima, roditeljima/starateljima, nastavnicima, uvid u Knjigu evidencije vaspitno-obrazovnog rada
- Pravi plan pojačanog vaspitnog rada sa učenikom i pri tome uključuje ostale u rad sa ciljem da učenik pokaže pozitivne promene u svom ponašanju i prihvati odgovornost za svoje postupke.
- Vodi dokumentaciju o učeniku bilo u vidu određenih obrazaca ili u svojoj pedagoškoj svesci.
- Pojačani vaspitni rad nema vremensko ograničenje, ocena iz vladanja može da se popravi ili smanji tek posle pojačanog vaspitnog rada.
- O ishodu pojačanog vaspitnog rada obaveštava učenika, roditelja/staratelja, odeljensko veće, stručnog saradnika, direktora

FAZE INDIVIDUALNOG RADA ODELJENSKOG STAREŠINE SA UČENIKOM:

- Odeljenski starešina i učenik zajednički definišu problem
- Odeljenski starešina upućuje učenika koje su posledice za prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje i o potrebi da sarađuje sa drugim službama u školi i izvan nje
- Dogovor odeljenskog starešine i učenika o ishodima pojačanog vaspitnog rada odnosno načinima njihovog ostvarivanja (pravljenje nezvaničnog ugovora sa učenikom)

- Odeljenski starešina i učenik zajednički određuju kriterijume i način merenja napredovanja, kao i način praćenja tog napredovanja
- Dogovor o dinamici i načinu praćenja promene od strane odraslih (odeljenskog starešine, psihologa/pedagoga, roditelja) i od strane učenika
- Primena posledica od strane odeljenskog starešine i preuzimanje odgovornosti od strane učenika (pohvala i podrška za pozitivnu promenu ponašanja, odnosno vaspitna ili vaspitno disciplinska mera i nastavak pojačanog vaspitnog rada sa učenikom

POJAČAN VASPITNI RAD-porodica

- Obavezno informisanje roditelja, doslednost, upornost, insistiranje, razvijanje odgovornosti
- Zajedničko planiranje plana pojačanog vaspitnog rada(jer roditelj najbolje poznaje svoje dete)
- Uključivanje u obrazovne programe, tematske tribine, fokus grupe radi razmene mišljenja, individualni razgovori, grupni razgovori sa 2-3 roditelja čija deca imaju zajedničke probleme

POJAČAN VASPITNI RAD- vršnjaci

- Saradnja sa odeljenskom zajednicom i stvaranje klime koja podržava pozitivnu promenu ponašanja učenika. Časovi odeljenskog starešine
- Uključivanje vršnjaka u planove pojačanog vaspitnog rada(pitati vršnjake o drugu/dругarici, pomoć u učenju, uključivanje u vannastavne aktivnosti, u “društvo”...)
- Pozitivna disciplina zahteva puno **razgovora sa decom i uvažavanje njihove tačke gledišta**. OS koji praktikuje pozitivnu disciplinu kao pristup u vaspitavanju, odupire se impulsu pridikovanja, držanja lekcija ili moralisanja, sluša šta/kako učenici govore o sebi i događajima; saznaje prave razloge ponašanja; razgovara sa učenicima o svemu, podstiče govor osećanja i tako smanjuje verbalnu agresivnost; vodi dijalog jer želi da razume da li je učenik svestan svog neadekvatnog ponašanja, posledica, razvija kod učenika empatiju i razumevanje za drugačije viđenje iste situacije.

Disciplina treba da zaštiti i podrži fizički, socijalni, mentalni i emotivni razvoj učenika.

Disciplina je preduslov za učenje. Ona se, takođe, uči. Može biti *nametnuta* i *samodisciplina*.

Samopoštovanje je u neposrednoj vezi sa **samodisciplinom**, jer za samodisciplinu dete dobija poštovanje, prihvatanje i poverenje od drugih. Tada raste i samopoštovanje jer pridobija afirmaciju na bazi svoga ponašanja. Oseća se uspešnim, prihvaćenim, uvaženim.

Kažnjavanje, naprotiv, razvija **spoljašnju disciplinu** – deca prihvataju norme iz straha od autoriteta. Samopoštovanje je tada nisko, jer je prihvatanje deteta od strane okruženja uslovljeno (....ako budem dobra....mama će me voleti....učiteljica će me pohvaliti). Dete je svesno svog straha, često se i stidi što je njegovo ponašanje uslovljeno zastrašivanjem i kaznama od strane autoriteta. Tada se oseća neuspešnim, neprihvaćenim

Poželjno	Nepoželjno
+ Definišite zajednički odeljenska pravila za sprečavanje od nasilja (uključujući i posledice njihovog kršenja) + Upozoravajte na posledice neadekvatnog ponašanja i primenite ih kada je neophodno; + Objasnite učeniku u konkretnoj situaciji zašto odbijate njegov zahtev za..... + Tražite pomoć i podršku u osmišljavanju i sprovođenju odeljenskih vrednosti i pravila (od kolega, mentora/savetnika, pedagoško - psihološke službe, direktora, roditelja); + Koristite pozitivno potkrepljenje/nagrade, pohvale (prema uzrastu) da biste nagradili trud, očuvali željeno ponašanje i motivaciju za pozitivnu promenu; + Iskažite jasno svoja očekivanja od učenika: šta je prikladno ponašanje, kako ono treba da izgleda, proveravajte to u važnim situacijama + Razdvojte učenike koji se ponašaju problematično, da ne podstiču jedan drugog na negativan način; + Podstičite razvoj samostalnosti, nezavisnosti i samodiscipline – omogućite praktikovanje sva tri oblika ponašanja u odeljenju; + Budite dosledni u postupcima, vrednostima i uverenjima na kojima zasnivate razvoj vaše odeljenske zajednice!	- Ne treba vam previše pravila; - Ne primenjujte pravila proizvoljno, bez poštovanja individualnih razlika među učenicima; - Ne pričajte previše, ne morališite i ne vičite na učenike; - Ne tretirajte emocionalne probleme vaših učenika kao prolazne pojave, rešavajte ih (samostalno ili uz konsultovanje drugih); - Nemojte davati obećanja koja ne možete realizovati; - Ne stvarajte „miljenike“ u odeljenju, budite pravedni; - Nemojte „preskakati“ nepoželjno ponašanje ili kršenje pravila, reagujete; - Ne govorite »NE« iz navike ili bez razloga; - Ne koristite direktorovu kancelariju kao poligon za disciplinovanje; - Ne sputavajte samostalnost učenika, već je usmeravajte; - Ne reagujte ishitreno i ne primajte ponašanje učenika „lično“, ono nije usmereno vama.

+ Učenici žele u vama da nađu zaštitu, smisleno i vešto vođenje u odrastanju, a ne još jednog školskog druga; + Uključite roditelje u ovaj proces i zatražiti njihovu pomoć kada je potrebno; + Vodite precizne pisane beleške o karakterističnom ponašanju vaših učenika.	
--	--

XI EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA

Evidenciju vodi:

1. Odeljenski starešina, nastavnik
2. Tim – ukoliko se uključi u integraciju
3. Stručna služba

U obrasce se upisuje šta se dogodilo, ko su učesnici, kako je prijavljeno nasilje, posledice, ishodi preduzetih koraka, kako su uključeni roditelji, stručna služba itd.

Razredni starešina, stručna služba **u obavezi su da vode evidenciju** o pojavama nasilja. Odeljenske starešine beleže različita zapažanja o ponašanju dece, komentare druge dece, roditelja, kolega. Ove beleške se periodično analiziraju na nivou Tima, odeljenskog i nastavničkog veća i dr.

Tim za zaštitu dece i učenika od nasilja vodi evidenciju o slučajevima nasilja koji zahtevaju njihovo uključivanje.

Dokumentacija se čuva na sigurnom mestu, kako bi se obezbedila poverljivost podataka.

XII OBRASCI ZA POJAČANI VASPITNI RAD

Datum nastanka nasilne situacije: _____

MESTO:	VREME:	NAČIN OTKRIVANJA:
- u dvorištu škole - u hodniku - u toaletu - u učionici - na putu do / od škole	- pre dolaska u školu- po dolasku u školu - na času: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. - na odmoru - u toku aktivnosti - u toku slobodnog vremena	- ličnim uvidom - dojavom posmatrača - dojavom roditelja - posredno (telef. prijava) - uočavanjem znakova - dojavom osobe koja je doživela nasilje - od _____

UČESNICI NASILNE SITUACIJE

OSOBA KOJA <u>VRŠI</u> NASILJE (podvući) Učenik: M / Ž razred: Grupa: homogenog uzrasta heterogenog uzrasta istopolna heteropolna Odrasli: učitelj predmetni nastavnik odjeljski nastavnik dežurni nastavnik tehničko osoblje administrativno osoblje stručni saradnik direktor roditelj (sopstveni / tuđi)	OSOBA KOJA <u>TRPI</u> NASILJE (podvući) Učenik: M / Ž razred: Grupa: homogenog uzrasta heterogenog uzrasta istopolna heteropolna Odrasli: učitelj predmetni nastavnik odjeljski nastavnik dežurni nastavnik tehničko osoblje administrativno osoblje stručni saradnik direktor roditelj (sopstveni / tuđi)
--	--

Nasilna situacija se:

– dešava prvi put

- ponavlja više puta

Kratak opis nasilne situacije: _____

Vrsta intervencije: _____

Predložene mere zaštite i način praćenja sprovođenja preduzetih mera: _____

Vrednovanje i procena efikasnosti preduzetih mera: _____

Datum prijave nasilne situacije: _____

Podnosilac prijave: _____

**1. ZAHTEV DIREKTORU ZA POJAČANIM VASPITNIM RADOM
OŠ "VUK KARADŽIĆ"**

Na osnovu člana 113. stav 1. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl.glasnik RS“ 72/09, 52/11 i 55/13) i člana 10. Pravilnika o vaspitno disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti učenika del. br. od podnosim

**ZAHTEV DIREKTORU ŠKOLE
ZA POJAČANIM VASPITNIM RADOM**

Ime i prezime: _____

Razred i odeljenje: _____

Uočeni problem:

Datum:

Podnosilac zahteva:

2. REŠENJE O POJAČANOM VASPITNOM RADU OŠ "VUK KARADŽIĆ "

Na osnovu člana 113. stav 1. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl.glasnik RS“ 72/09, 52/11 i 55/13) i člana 10. Pravilnika o vaspitno disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti učenika del. br. od donosim

REŠENJE O POJAČANOM VASPITNOM RADU

Ime i prezime učenika: _____

Razred i odeljenje: _____

Pojačan vaspitni rad obavljaće:

- Odeljenski starešina
- Pedagog
- Psiholog
- Tim:

Rukovodilac: _____

Članovi: _____

- Socijalne ustanove
- Zdravstvene ustanove

Napomena:

Izveštaj o pojačanom vaspitnom radu dostaviti u roku od 30 dana, direktoru škole i stručnoj službi.

Datum:

Direktor škole:

3. POJAČAN VASPITNI RAD SA UČENIKOM
OŠ "VUK KARADŽIĆ"

OBRAZAC
POJAČAN VASPITNI RAD SA UČENIKOM

Ime i prezime učenika	
Datum rođenja	
Adresa i telefon	
Razred i odeljenje	

1. Učenik živi sa:

a) oba roditelja b) majkom v) ocem g) starateljem d) _____

2. Uspeh učenika: _____

3. Vlananje učenika: _____

4. Učenik pohađa nastavu po:

a) redovnom b) prilagođenom v) izmenjenom programu

5. Učenik trenutno ima _____ opravdanih izostanaka i _____ neopravdanih izostanaka

6. Opis problema, teškoće:

7. Opis mera, aktivnosti koje su preduzete u radu sa učenikom/com (taksativno navesti sve preduzete mere, način i vreme, kao i resurse koji su korišćeni):

4. PROFIL UČENIKA OŠ “VUK KARADŽIĆ”

PROFIL UČENIKA

CILJ:

utvrđivanje razloga neprihvatljivog ponašanja, složenih oblika poremećaja u ponašanju i/ili visokorizičnih ponašanja učenika, preduzimanje blagovremenih i adekvatnih mera za prevenciju istih – postizanje prosocijalnog ponašanja. Međusobnom saradnjom između roditelja, nastavnika i učenika dovesti do promene stavova, interesovanja, veština i navika, u najboljem interesu učenika i sprečavanju neprihvatljivih oblika ponašanja.

JAKE STRANE UČENIKA PO OBLASTIMA (navesti od koga su i na koji način prikupljeni podaci za svaku oblast):

ŠKOLSKO POSTIGNUĆE, INTERESOVANJA, MOTIVACIJA, STAV PREMA ŠKOLI, SLOBODNO VREME UČENIKA
SOCIJALNE VEŠTINE (odnos sa vršnjacima, odraslima, poštovanje pravila ponašanja)

PORODIČNO OKRUŽENJE (podrška porodice, stavovi roditelja, saradnja sa roditeljima)
DRUGI RELEVANTNI PODACI

PROBLEMI na kojima će raditi:

- ☐ ponašanje
- ☐ učenje
- ☐ odnos sa vršnjacima
- ☐ odnos prema nastavnicima
- ☐ redovnost pohađanja nastave
- ☐ smetnje i teškoće u razvoju
- ☐ porodični problemi
- ☐ _____

5. PLAN AKTIVNOSTI

PLAN AKTIVNOSTI

DATUM: _____

IME I PREZIME UČENIKA: _____

ODELJENJE: _____

DODATNA PODRŠKA: _____

REALIZATOR	AKTIVNOST	VREME REALIZACIJE	NAČIN PRAĆENJA
Odeljenska zajednica			
Odeljenski starešina			
Pedagog			
Tim za zaštitu od nasilja			
Roditelji /staratelji			

ROK ZA EVALUACIJU PLANA AKTIVNOSTI: _____

EVALUACIJA PLANA AKTIVNOSTI

REALIZATOR	AKTIVNOST	DATUM REALIZACIJE	DOKAZI O RADU
Odeljenska zajednica			
Odeljenski starešina			
Pedagog			
Tim za zaštitu od nasilja			
Roditelji /staratelji			

6. IZVEŠTAJ O POJAČANOM VASPITNOM RADU

IZVEŠTAJ O POJAČANOM VASPITNOM RADU S UČENIKOM

prezime i ime učenika

odeljenje

Pojačan vaspitni rad u okviru odeljenske zajednice

datum/vreme aktivnosti	opis aktivnosti

Pojačan vaspitni rad stručnim radom odeljenskog starešine

datum/vreme aktivnosti	opis aktivnosti

Pojačan vaspitni rad stručnim radom pedagoga

datum/vreme aktivnosti	opis aktivnosti

--	--

Pojačan vaspitni rad Tima za zaštitu dece od nasilja

datum/vreme aktivnosti	opis aktivnosti

Razgovor/rad sa roditeljima/starateljima

datum razgovora	razgovor , obavio/obavili	opis

uključene institucije

Predložene vaspitno-disciplinska mera

predložena mera	organ koji je predložio meru	roditelj obavešten o predloženoj meri
		da ne

Usvojene vaspitno-disciplinska mera

mera	datum donošenja mere	organ koji je usvojio meru

Procena efekata pojačanog vaspitnog rada:

Odeljenski starešina

U Novom Pazaru, dana _____ . godine

Direktor

XIII DRUŠTVENO-KORISNI, ODNOSNO HUMANITARNI RAD U OV USTANOVAMA

(PRAVILNIK o obavljanju društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada "Službeni glasnik RS", broj 68 od 7. septembra 2018.)

Društveno-koristan, odnosno humanitarni rad iz člana 1. ovog pravilnika se **ne odnosi na društveno-koristan i humanitarni rad koji škola planira godišnjim planom rada i ostvaruje radi uključivanja svih učenika ili pojedinih odeljenskih zajednica u taj rad** (humanitarne akcije, ekološke akcije uređenja škole – učionica i drugih prostorija i školskog okruženja, akcije prikupljanja materijala za reciklažu, priprema/uređenje školskog prostora za održavanje školskih manifestacija, izložbi, gostovanja, sportskih i drugih takmičenja, posete ustanovama socijalne zaštite za smeštaj dece i omladine, domovima starih i Crvenom krstu i dr.).

Društveno-koristan i humanitarni rad, u smislu ovog pravilnika, obuhvata aktivnosti čijim se ostvarivanjem **razvija društveno odgovorno ponašanje učenika i predstavlja oblik restorativne discipline.**

Restorativna disciplina, u smislu ovog pravilnika, jeste pristup kojim se omogućava **umanjivanje ili otklanjanje načinjene štete**, odnosno posledica te štete, **razvija svest o odgovornosti i posledicama sopstvenog i ponašanja drugih i popravljaju odnosi uključenih strana.**

Društveno-koristan, odnosno humanitarni rad ostvaruje se u prostorijama ili van prostorija škole pod nadzorom nastavnika, odnosno stručnog saradnika.

Za društveno-koristan, odnosno humanitarni rad propisuje se vremenski period/dinamika, način ostvarivanja i lice koje je zaduženo da prati i izveštava o ostvarivanju i efektima aktivnosti.

Aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada (u daljem tekstu: aktivnosti) se mogu organizovati i ostvarivati u grupi, odeljenju, razredu, odnosno klasi u okviru škole, kao i u drugoj ustanovi, samostalno ili uz podršku vršnjaka, nastavnika i stručnih saradnika.

Angažovanje učenika u društveno-korisnom, odnosno humanitarnom radu uzima se u obzir kod utvrđivanja zaključne ocene iz vladanja na kraju prvog i drugog polugodišta.

Okvirno trajanje učestalosti i vremenski period obavljanja društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada u školama:

MERA	Aktivnost	Učestalost*	Vremenski period*
OPOMENA	...	2 puta nedeljno	2 nedelje
UKOR ODELJENSKOG STAREŠINE	...	2 puta nedeljno	3 nedelje
UKOR ODELJENSKOG VEĆA	...	3 puta nedeljno	3 nedelje
UKOR DIREKTORA	...	3 puta nedeljno	4 nedelje
UKOR NASTAVNIČKOG VEĆA	...	4 puta nedeljno	4 nedelje

Za učinjenu lakšu povredu obaveza učeniku se može izreći vaspitna mera:

- 1) opomena;
- 2) ukor odeljenskog starešine;
- 3) ukor odeljenskog veća.

Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada:

- produžetak obaveze redara;
- pisanje rada/sastava i izlaganje u odeljenju na temu u vezi sa povredom obaveze;
- osmišljavanje, izrada i uređivanje panoa na određenu temu;
- briga o prostoru u kome učenici borave (npr. uređivanje učionice, biblioteke, produženog boravka, trpezarije, svečane sale; pomoć u razmeštanju klupa, održavanju prostora i dr.);
- pomoć u produženom boravku (npr. u izradi domaćih zadataka, u organizovanju slobodnih aktivnosti, u uređenju prostora u boravku i dr.);
- pomoć nastavniku (npr. učenicima kojima je potrebna podrška i pomoć u učenju i dr.);
- pomoć dežurnom nastavniku za vreme odmora;
- pomoć stručnom saradniku (npr. u pripremi radionice, ostvarivanju radionice, pripremi predavanja/materijala za ostvarivanje predavanja – npr. deljenje materijala, tehnička podrška prilikom prezentacije, predavanja, radionice i dr.);
- pomoć u obavljanju administrativnih poslova (npr. kovertiranje, prekucavanje tekstova i dr.);
- pomoć školskim timovima (npr. briga o bezbednosti mladih učenika uz prisustvo učitelja/nastavnika; priprema prezentacije, radionice, predavanja i ostvarivanje predavanja/radionice u odeljenju i dr.);
- organizovanje posebne humanitarne akcije;

- pomoć domaru u radionici (npr. popravka) i upoznavanje sa zaštitom na radu u ustanovi i druga pomoć domaru (npr. uređenje parka i prostora oko škole – čišćenje snega, lišća, okopavanje cveća, farbanje ograda, klupa, održavanje sportskih terena i dr.);
- pomoć pomoćno-tehničkom osoblju oko sređivanja prostorija u školi i upoznavanje sa zanimanjem
- pomoćni radnik kao i zaštitom na radu za ovo zanimanje (odlaganje smeća, zaštitna oprema, reciklaža i dr.);
- učestvovanje u organizaciji predavanja koje ostvaruju spoljni saradnici (MUP, Crveni krst, itd.);
- priprema prezentacije, predavanja, radionice za učenike škole i ostvarivanje u odeljenjima;
- pomoć u trpezariji i upoznavanje sa zaštitom na radu za zanimanja ljudi/zaposlenih (kuvar, servirka i dr.);
- pomoć nastavnicima u pripremi materijala za organizaciju vannastavnih aktivnosti (sekcije i sl.);
- uređenje školskog dvorišta (npr. čišćenje snega, okopavanje cveća, farbanje ograda ili klupa);
- ostvarivanje predavanja za odeljensku zajednicu na temu bezbednosti, nasilja ili druge oblasti u okviru koje je učenik prekršio pravila, odnosno u vezi sa učinjenom povredom obaveze;
- učestvovanje u organizovanju/promociji sportskih, muzičkih, kulturnih i drugih aktivnosti u školi u saradnji sa nastavnikom;
- priprema/organizovanje predstave, prezentacija video klipa, stripa ili filma na temu u vezi sa učinjenom povredom obaveze;
- izrada flajera, stripova, video klipova i dr. o nebezbednom korišćenju sredstava ili nebezbednom
- ponašanju i dr.

Navedene aktivnosti se mogu kombinovati, a u skladu sa specifičnostima škole se mogu proširivati i drugim aktivnostima propisanim opštim aktom škole.

Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada za teže povrede obaveza učenika:

Teže povrede obaveza učenika	Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada
1) uništenje, oštećenje, skrivanje, iznošenje, prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciji koju vodi škola ili druga organizacija, odnosno organ;	– uključivanje u pripremu materijala i izradu letopisa škole, školskog časopisa i sl.;
2) prepravka ili dopisivanje podataka u javnoj ispravi koju izdaje škola ili organ, odnosno ispravi koju izda druga organizacija;	– prikaz o značaju važnosti evidencije i javnih isprava u odeljenjima ili na sastanku učeničkog parlamenta;
3) uništenje ili krađa imovine škole, privrednog društva, preduzetnika, učenika ili zaposlenog;	– prikaz istorijskih događaja u kojima je uništavana značajna dokumentacija;
4) posedovanje, podstrekavanje, pomaganje, davanje drugom učeniku i upotreba alkohola, duvana, narkotičkog sredstva ili psihoaktivne supstance;	– izrada prezentacije i prikaz te prezentacije u odeljenjima na temu čuvanja imovine, kako lične tako i školske, porodične i imovine drugih;
5) unošenje u školu ili drugu organizaciju oružja, pirotehničkog sredstva ili drugog predmeta kojim može da ugrozi ili povredi drugo lice;	– briga o prostoru u kome učenici borave (npr. uređivanje učionice, biblioteke, produženog boravka, trpezarije, svečane sale i sl; pomoć u razmeštanju klupa; pomoć u održavanju prostora i dr.);
6) ponašanje učenika kojim ugrožava vlastitu bezbednost ili bezbednost drugih učenika, nastavnika i zaposlenih u školi, u školskim i drugim aktivnostima koje se ostvaruju van škole, a koje škola organizuje i koje dovodi do njihovog fizičkog i psihičkog povređivanja;	– pomoć domaru i pomoćno-tehničkom osoblju u tehničkom održavanju škole (čišćenje snega, lišća i dr.);
7) upotreba mobilnog telefona, elektronskog uređaja i drugog sredstva u svrhe kojima se ugrožavaju prava drugih ili u svrhe prevare u postupku ocenjivanja;	– pomoć u izradi brošure/flajera (npr. „Petarde nisu igračke” i distribucija po odeljenjima, razredima i dr., internet distribucija i dr.);
8) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada više od 25 časova u toku školske godine, od čega više od 15 časova nakon pismenog obaveštavanja roditelja,	– priprema materijala za rad u vezi sa temom koja je povezana sa određenim ponašanjem i sistemom vrednosti koji želimo da učenik promeni, odnosno usvoji;
	– učestvovanje u predavanjima/tribinama koje ostvaruju stručnjaci iz odgovarajućih oblasti;
	– odlazak u vatrogasnu brigadu/vatrogasni dom i informisanje o prevenciji kroz saradnju sa roditeljima;
	– istraživanje, pomoć odeljenskom starešini, odnosno nastavniku u prikupljanju materijala za

Teže povrede obaveza učenika odnosno drugog zakonskog zastupnika od strane škole;	Primeri aktivnosti društveno-korisnog, odnosno humanitarnog rada ostvarivanje predavanja na određenu temu;
9) učestalo činjenje lakših povreda obaveza u toku školske godine, pod uslovom da su preduzete neophodne mere radi korekcije ponašanja učenika.	– pomoć timu za zaštitu od nasilja u organizovanju predavanja na temu u vezi sa povredom; – izrada prezentacije na temu koja je u vezi sa povredom obaveze; – pomoć dežurnom nastavniku; – pomoć u dežurstvu u produženom boravku; – pomoć domaru u radionici (npr. popravka) i upoznavanje sa zaštitom na radu u ustanovi i druga pomoć domaru (npr. uređenje parka i prostora oko škole – čišćenje snega, lišća, okopavanje cveća, farbanje ograda, klupa, održavanje sportskih terena i dr.); – pomoć zaposlenima angažovanim na održavanju higijene oko sređivanja prostorija u školi i upoznavanje sa ovim zanimanjem, kao i zaštitom na radu za poslove koje obavljaju (npr. odlaganje smeća, zaštitna oprema, reciklaža i dr.); – pomoć timu za zaštitu od nasilja u pripremi i ostvarivanju aktivnosti u vezi sa bezbednošću, u skladu sa uzrastom i statusom učenika (briga o bezbednosti mladih učenika uz prisustvo nastavnika, priprema prezentacija, radionica, predavanja, realizacija predavanja/radionica u odeljenju i dr.); – izrada prezentacije i držanje predavanja uz podršku nastavnika na temu Zaštita ličnih podataka na internetu; – pomoć dežurnom nastavniku u ostvarivanju dežurstva.

Navedene aktivnosti se mogu kombinovati, a u skladu sa specifičnostima škole se mogu proširivati i drugim aktivnostima propisanim opštim aktom škole.